Nummer VN2021-018209
Directie Onderwijs jeugd en zorg

Gemeente Amsterdam

Map wethouder Groot Wassink **Map**

Voordracht voor de Map wethouder Groot Wassink van 24 juni 2021

Portefeuille Diversiteit en Antidiscriminatiebeleid (9)

Agendapunt B7

Onderwerp

Plan van aanpak opvolging actie-onderzoeken anti-discriminatie

Gevraagde beslispunten

1. Kennis te nemen van de (uitkomsten van de) actie-onderzoeken
2. In te stemmen met het plan van aanpak ter opvolging van de actie-onderzoeken (bijlage 1)
3. In te stemmen met de Raadsbrief (bijlage 2)
4. In te stemmen met het versturen van voorliggend plan van aanpak incl. actie-onderzoeken naar de Raad

Onderbouwing beslispunten

Achtergrond

Zoals aangekondigd in de Raadsbrief Antidiscriminatie van 17 december 2019 zijn een 5-tal actie-onderzoeken uitgevoerd in specifieke groepen. Het doel van de onderzoeken was om beter zicht te krijgen op waar discriminatie wordt ervaren, wat de achterliggende oorzaken zijn dat daar wel of geen melding van wordt gemaakt en welke interventies nodig zijn om de aanpak van discriminatie te verbeteren. De onderzoeken zijn uitgevoerd in de moslimgemeenschap, de Zwarte gemeenschap, de Joodse gemeenschap en de lhbtiq+ gemeenschap (binnen deze laatstgenoemde is in een apart onderzoek specifiek ingezoomd op lesbische vrouwen en non binaire mensen). Vier van de vijf onderzoeken zijn in 2020 gestart en reeds afgerond (zie bijlage 3 t/m 7). Het onderzoek moslimdiscriminatie heeft een looptijd tot oktober 2021. De tussenrapportage van dit onderzoek (zie bijlage 8) biedt echter al voldoende aanknopingspunten om mee verder te kunnen, het eindrapport hoeft dus niet te worden afgewacht alvorens dit plan in aanvang kan treden.

In mei 2021 is er met alle onderzoekers apart gesprek gevoerd om samen prioritering aan te brengen in de aanbevelingen. Ook is er een sessie geweest met alle onderzoekers waarin het onderstaande plan van aanpak is voorgelegd en verder is aangescherpt.

Ad 1. Kennis te nemen van de (uitkomsten van de) actie-onderzoeken

De actie-onderzoeken hebben bijgedragen aan het verhelderen van de aard en omvang van de ervaren discriminatie in de stad. Er zijn veel voorbeelden uit de onderzoeken naar voren gekomen van incidenten die een concreet beeld geven van de discriminatie in de stad. Ook zijn er goede, concrete aanbevelingen gekomen die de gemeente kan implementeren en die ook daadwerkelijk bijdragen aan het vergroten van de handelingsperspectieven van slachtoffers van discriminatie.

Een kanttekening die kan worden gemaakt bij de uitkomsten van de actie-onderzoeken is dat er voornamelijk is gekeken naar domein-brede vraagstukken, en minder naar de concrete handelingsperspectieven die slachtoffers van discriminatie hebben. Er zijn bijvoorbeeld veel aanbevelingen over educatie, terwijl hier niet expliciet naar gevraagd is. Hoewel dit heeft geleid tot een brede, overkoepelende set aan aanbevelingen is nog onvoldoende helder gemaakt wat slachtoffers van discriminatie, naast melden, nu doen.

Naast de rode draden in de aanbevelingen, waar hieronder op in wordt gegaan, hebben de actieonderzoeken nog een paar belangrijke inzichten opgeleverd.

Als eerste is duidelijk overgekomen hoe belangrijk de gemeenschappen het vinden als de gemeente een heldere visie heeft op discriminatie en de bestrijding ervan. Het advies is om beter en breder te communiceren over de visie, de aanpak en de voortgang hierop richting de doelgroep. Dit advies hoort de afdeling Diversiteit de laatste tijd vaker, bijvoorbeeld bij het gesprek met de BLM-beweging (2 juli 2020) en bij het gesprek met vertegenwoordigers uit de moslimgemeenschappen (15 juni 2021). Om goede contacten te onderhouden met onze verschillende gemeenschappen, dienen we dus beter te communiceren over wat we zelf doen.

Ten tweede hebben de onderzoeken het belang van een intersectionele benadering/ bestrijding van discriminatie benadrukt. Uit alle onderzoeken blijkt namelijk dat discriminatie vaak plaatsvindt op een snijvlak van verschillende discriminatiegronden. De onderzoekers juichten toe dat wij hen als gemeenten bij elkaar brachten. Ze hebben daarbij uitgesproken dat ook zij graag intensiever met elkaar samenwerken over de verschillende gemeenschappen heen, omdat zij veel raakvlakken ervaren.

Een ander belangrijk inzicht is dat structureel onderzoek naar de beleving van discriminatie binnen verschillende gemeenschappen noodzakelijk is om daadwerkelijk te monitoren wat de aard en omvang van discriminatie is. De uitkomsten van deze structurele onderzoeken kunnen vervolgens dienen als input voor het maken van beleid.

Tot slot bleek tijdens de gesprekken met de onderzoekers dat zij een belangrijk netwerk hebben binnen de gemeenschappen waar wij als gemeente niet altijd toegang tot hebben. Simpelweg omdat we het netwerk niet voldoende in zicht hebben. We hebben de onderzoekers daarom gevraagd om een overzicht te maken van individuen en organisaties uit de verschillende gemeenschappen die zich in (willen) zetten tegen discriminatie en die een uitbreiding kunnen zijn van ons reeds bestaande netwerk.

Uit de aanbevelingen van de verschillende actie-onderzoeken is een aantal terugkomende rode draden te herkennen waar we op in kunnen zetten. Namelijk:

- Educatie: Hoewel in de onderzoeksvragen niet expliciet is ingegaan op aanbevelingen omtrent educatie, is dit thema in alle onderzoeken naar voren gekomen. De onderzoekers erkennen dat er al veel verschillende lesprogramma's bestaan gericht op inclusie en burgerschap. Hierbij constateren zij dat deze vaak ingestoken zijn vanuit een enkele discriminatiegrond. Uit de onderzoeken blijkt echter dat er in de realiteit bij discriminatie vaak sprake is van intersectionaliteit, die de respondenten graag terugzien in het lesmateriaal. Daarnaast is een belangrijke bevinding dat de respondenten vanuit de verschillende gemeenschappen zichzelf niet altijd herkennen in de (projecten van de) aanbieders van onderwijsprojecten. Verschillende (zelf)organisaties uit de gemeenschappen worden graag actiever betrokken bij het ontwikkelen en het geven van onderwijs over thema's die raken aan anti-discriminatie. Ook stellen de onderzoekers dat het belangrijk is om in te zetten op educatie breder dan alleen in het onderwijs. Met name binnen (professionele) organisaties constateren zij dat er meer kennis en kunde nodig is omtrent anti-discriminatie.
- Faciliteren van de emanciperende krachten in de stad: Uit de onderzoeken blijkt dat de groepen die discriminatie ervaren zich niet altijd gesterkt voelen door de gemeente als het aankomt op de initiatieven en projecten die zij zelf organiseren. Daarom is het advies om deze initiatieven voor en door de groepen nog meer te versterken, met name als deze een focus hebben op het vergroten van weerbaarheid en gemeenschapsgevoel en/of een heilzame functie hebben voor slachtoffers van discriminatie.
- Voorlichting: Er blijkt een grote mate van onwetendheid in de stad te bestaan omtrent hoe om te gaan met gevallen van discriminatie. Volgens de onderzoekers

kan een campagne met als doel het vergroten van bewustzijn en kennis over racisme en discriminatie bij de Amsterdammer, hieraan bijdragen.
- Het hervormen van (de positie van) het MDRA: De behoefte aan een meldpunt dat zich pro-actiever opstelt richting en samenwerkt met de verschillende gemeenschappen is duidelijk naar voren gekomen. Dit kan ook de naamsbekendheid van het MDRA onder Amsterdammers vergroten, die is nu erg laag bevonden.

Ad 2. In te stemmen met het plan van aanpak ter opvolging van de actie-onderzoeken

In bijlage 1 is het plan van aanpak ter opvolging van de actieonderzoeken opgenomen. We vragen u om in te stemmen met dit plan van aanpak. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van alle acties uit het plan van aanpak, het benodigde budget en de status per actie.

Wat betreft het budget wordt de dekking hiervoor apart aan u voorgelegd in de staf van 5 juli 2021. Het gaat om een totaalbedrag van 90k.

Actielijn	Actie	Budget	Status/planning
Educatie	1.1 leergang 'Inclusief onderwijs"	-	Lopend
	1.2 Aanbevelingen op onderwijsprojecten vanuit de gemeenschappen	€5.000 voor het eerste gesprek, daarnaast reservering voor mogelijke vervolgacties van €55.000.	Nieuw, Q3 – Q4 2021. De uitkomsten van dit gesprek en advies voor eventuele vervolgacties als het gesprek daartoe aanleiding geeft, zullen worden voorgelegd aan de wethouders Moorman en Groot Wassink. Als daaruit blijkt dat vervolgstappen nodig blijken, worden deze gefinancierd worden vanuit het budget van de afdeling Diversiteit.
	1.3 Alliantie Koloniaal Verleden	-	Lopend, toekenning subsidie per juni 2021
	1.4 Toolkit anti-discriminatie	-	In ontwikkeling, oplevering in Q4 2021
Faciliteren van emanciperende krachten in de stad	2.1 Sessies voor slachtoffers van discriminatie	€20.000,00. Hiermee kunnen we twee professionals/ organisaties (één uit de Zwarte gemeenschap en één uit de Joodse gemeenschap) faciliteren om een groep te begeleiden voor slachtoffers van discriminatie.	(Deels) nieuw, uitvoering vanaf Q4 2021
	2.2 Activiteiten van grassroots-organisaties die door de alliantie anti-discriminatie worden gefaciliteerd	-	Lopend, toekenning subsidie per juni 2021
	2.3 Structureel overleg met verschillende gemeenschappen + Themabijeenkomst Verbonden Stad met discriminatie als thema	-	Lopend, De verdere invulling van de themabijeenkomst zal verder toegelicht worden in een flap die u separaat zal ontvangen
	2.4 Dialogen in buurten vanuit verbonden stad	-	Lopend

Voorlichting	3.1 Campagne	-	In ontwikkeling, zal plaatsvinden in najaar 2021
	3.2 Ontwikkeling routekaart "discriminatie, wat nu?"	€10.000. Hiervan kan een partij opdracht verleend worden om, met input vanuit onder andere de gemeente en MDRA, een helder en visueel aantrekkelijk stappenplan te maken welke als routekaart kan dienen voor Amsterdammers.	Nieuw, Q3 2021
	3.3 Alliantie anti-discriminatie	-	Lopend, toekenning subsidie per juni 2021
MDRA	4.1 Zichtbaarheid MDRA	-	Lopend
	4.2 Samenwerking tussen MDRA en zelforganisaties	-	Lopend
	4.3 Inloopspreekuur MDRA	-	In ontwikkeling

Ad 3. In te stemmen met de Raadsbrief

Zie bijlage 2 voor de Raadsbrief. In de raadsbrief wordt de raad meegenomen in de opvolging van de actieonderzoeken en ontvangen zij een korte stand van zaken op de andere trajecten van antidiscriminatie, namelijk de rol en positie van het MDRA, de vervolgcampagne antidiscriminatie 'Kom op Amsterdam' en de stadsgesprekken en ontwikkeling van de toolkit anti-discriminatie.

Ad 4. In te stemmen met het versturen van voorliggend plan van aanpak incl. actie-onderzoeken naar de Raad

Er is meerdere malen aan de Raad toegezegd dat zij de actie-onderzoeken zullen ontvangen. Het voorstel is daarom om de actie-onderzoeken mee te sturen met de raadsbrief.

Volgende processtappen

Bij uw akkoord en akkoord van wethouder Moorman, worden de raadsbrief en het plan van aanpak actieonderzoeken, samen met de actieonderzoeken zelf, verstuurd naar de raad.

Advies / afstemming

Primair Onderwijs

Deze flap gaat ter kennisgeving en instemming ook naar wethouder Moorman.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2021-067294	Bijlage 1_pva_opvolging_actieonderzoeken.docx (msw12)
AD2021-067481	Bijlage 2_raadsbrief antidiscriminatie.docx (msw12)
AD2021-067295	Bijlage 3_Actieonderzoek Anti-zwart racisme.pdf (pdf)
AD2021-067297	Bijlage 4_Actieonderzoek LHBTIQ+.pdf (pdf)
AD2021-067298	Bijlage 5_Actieonderzoek Antisemitisme.pdf (pdf)
AD2021-067299	Bijlage 6_ Actieonderzoek LBTQI+ vrouwen en non binaire mensen.pdf (pdf)
AD2021-067300	Bijlage 7_ Aanbevelingen bij actieondezoek LBTQI+ vrouwen en non binaire mensen.pdf (pdf)
AD2021-067301	Bijlage 8_tussentijdse rapportage moslimdiscriminatie.pdf (pdf)
AD2021-067283	Map wethouder Groot Wassink Voordracht (pdf)

Behandelend ambtenaar of indienend raadslid (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Uitslag

B Akkoord, voorts wordt de verantwoordelijk directeur gemachtigd tot het maken van wijzigingen
Toelichting

opm via BA